

Τα τελευταία χρόνια βιώνουμε μια δυναμική είσοδο της διάστασης του περιβαλλοντικού παράγοντα στην οικονομία, την αγορά εργασίας και την επιχειρηματικότητα.

Οικονομία και αειφόρος ανάπτυξη

Αντίδοτο επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας στην οικονομική ύφεση

της **Λιάνας Γούτα**

Χημικού Μηχανικού, Προέδρου Παραρτήματος Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτου Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής

Η μεγάλη στροφή νοοτροπίας, έγινε όταν το πρόβλημα του Περιβάλλοντος συνδέθηκε με την Ενέργεια, δηλαδή με το Αναπτυξιακό μοντέλο του τελευταίου αιώνα. Γιατί η απειλή των κλιματικών αλλαγών έχει τις ρίζες της στην ανάπτυξη που βασίστηκε στα ορυκτά καύσιμα. Μόλις πρόσφατα συνειδητοποιήσαμε ότι η καθημερινότητα και η ποιότητα ζωής μας, εξαρτώνται από ένα είδος ενέργειας που, εκπέμποντας CO₂, πληγώνει θανάσιμα το περιβάλλον και απειλεί την ίδια την ύπαρξη της ζωής στον πλανήτη!

Έτσι, το Περιβάλλον αναδεικνύεται σε κατεξοχήν πολιτικό ζήτημα. Διεισδύει οριζόντια, επηρεάζει και επηρεάζεται από όλες τις πολιτικές, σε όλες τις θεματικές, από την αγροτική παραγωγή ως τις μεταφορές, από την επιστήμη και την καινοτομία ως τον τουρισμό και την παιδεία, κάτι που π.χ. αποτυπώνεται σε όλες τις πολιτικές και τα προγράμματα χρηματοδότησης της Ε.Ε. Είναι, επομένως, εμφανής μια καθοριστική στροφή σε αντιλήψεις και προτεραιότητες, που όμως δεν οφείλεται σε κάποια συναισθηματική... μετάλλαξη, αλλά μεταφράζεται, πρωταρχικά, σε οικονομικούς όρους!

Από τη μία, η διαβόητη έκθεση Stern, αποτύπωσε με ψυχρά και τρομακτικά νούμερα το κόστος της περιβαλλοντικής βλάβης, καταδεικνύοντας ότι η περιβαλλοντική αμέλεια κοστίζει ακριβά. Και πως αυτό που αποφεύγει κανείς σήμερα, το πληρώνει αύριο στο πολλαπλάσιο, αν βέβαια μπορεί να το αναστρέψει και να το αποκαταστήσει, κάτι που δυστυχώς δεν είναι αυτονόητο...

Από την άλλη, οι νέες φιλοπεριβαλλοντικές τεχνολογίες κερδίζουν έδαφος στην αγορά, με σύμμαχο την ανήσυχη κοινωνία και τον ευαισθητοποιημένο καταναλωτή που δυναμώνουν τη φωνή τους απαιτώντας από παραγωγούς και ενδιαμέσους έμπρακτη ευαισθησία σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Ακόμη και οι παντοδύναμες πολυεθνικές πετρελαϊκές εταιρείες, που επί χρόνια «σνόμπαραν» τις σχετικές συζητήσεις, ένωσαν ότι το τοπίο αλλάζει, η πίτα της ενεργειακής αγοράς ξαναμοιράζεται, κι έσπευσαν να προσεταιριστούν τις νέες τεχνολογίες, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της πανίσχυρης θέσης που ήδη κατείχαν στην αγορά ενέργειας. Έτσι, μαζί με τις πετρελαιοπηγές και τις αποστακτικές στήλες, άρχισαν να ασχολούνται και με ανεμογεννήτριες, με τεχνολογίες αποθήκευσης άνθρακα, με φωτοβολταϊκά συστήματα.

Ίδιως οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στην παραγωγή ηλεκτρισμού, στις μεταφορές και στη θέρμανση/ψύξη, απαντούν σε πολλά από τα ενεργειακά προβλήματα. Είναι άφθονες ή/και ανεξάντλητες, δεν είναι εισαγόμενες και δε δημιουργούν οικονομική εξάρτηση. Πολύ σημαντική παράμετρος επίσης, το γεγονός ότι παράγονται αποκεντρωμένα και άρα συνεισφέρουν στην οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία απασχόλησης στο τοπικό επίπεδο, καθώς η ενέργεια παράγεται και καταναλώνεται περιφερειακά και τοπικά και όχι κεντρικά σε λιγοστά σημεία της χώρας, όπως συμβαίνει σήμερα.

Βεβαίως το κόστος τους, αν και μειώνεται συνεχώς, παραμένει ακόμα υψηλότερο από το κόστος της συμβατικής ενέργειας. Αλλά όσοι

παρακολουθούν την πορεία των νέων τεχνολογιών, γνωρίζουν ότι ο χρόνος από την είσοδο μιας νέας ακριβής τεχνολογίας στην αγορά μέχρι να εξαπλωθεί και να γίνει οικονομικά προσιτή, είναι πλέον μικρός. Και τότε έχει μεγάλη σημασία ποιος έχει ήδη βάλει πρώτος τη σημαία του στη νέα αγορά και έχει ήδη το πλεονέκτημα της πρωτοπορίας.

Είναι ενδεικτικό πώς όλη η Ευρωπαϊκή Ένωση πρωτοπορεί και οδηγεί την κούρσα, με συντεταγμένο το διοικητικό και πολιτικό προσωπικό (Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο). Το ισχυρότερο σε αριθμό και ισχύ κόμμα της ευρωπαϊκής κεντροδεξιάς (Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα-ΕΛΚ), έχει αναγορεύσει το θέμα της κλιματικής αλλαγής και της αειφόρου ανάπτυξης σε μια από τις βασικές προτεραιότητές του.

Η πράσινη οικονομία είναι ένας όρος που μας προέκυψε πρόσφατα, αλλά...«ήρθε για να μείνει» καθώς αποτελεί την οικονομία του μέλλοντος. Μέσα σε λίγα χρόνια συντελέστηκαν μεγάλες αλλαγές και ανατροπές σε νοοτροπίες και αντιλήψεις και από εκεί που η συζήτηση για το περιβάλλον θεωρούνταν μάλλον ρομαντική ή έστω ακτιβιστική και πάντως στο περιθώριο ή σε ανταγωνισμό ως προς την ανάπτυξη, σήμερα, τα πράγματα ανατράπηκαν πλήρως και το περιβάλλον εκτοξεύτηκε στο επίκεντρο της οικονομίας και της επιχειρηματικής δράσης. Αυτό συνέβη γιατί, μετά από τις τρομακτικές περιβαλλοντικές διαπιστώσεις των επιστημόνων έγινε σαφές πως ο σύγχρονος κόσμος πρέπει να αλλάξει άμεσα μοντέλο ανάπτυξης και από το μοντέλο της δεύτερης βιομηχανικής επανάστασης που βασίστηκε στα ορυκτά καύσιμα, να περάσει στην «οικονομία χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας και χαμηλού άνθρακα». Αυτό προβλέπεται να φέρει την «τρίτη βιομηχανική επανάσταση», αλλάζοντας πολλές από τις εικόνες της καθημερινότητάς μας. Οι ειδικοί προβλέπουν μια επανάσταση προς όφελος του περιβάλλοντος, που θα αλλάξει τα δεδομένα και θα δημιουργήσει τεράστιες ευκαιρίες για αυτούς που θα τις διακρίνουν έγκαιρα. Αυτή τη στιγμή η παγκόσμια κοινότητα αντιμετωπίζει μεγάλες περιβαλλοντικές απειλές, αλλά τα σενάρια καταστροφής συνοδεύονται από μια αισιόδοξη νότα ότι υπάρχει εναλλακτική διέξοδος!

Επομένως, οι νέες πράσινες «μπίζνες» εκτιμάται ότι όχι μόνο θα αποτρέψουν μελλοντικά τεράστια κόστη, αλλά θα δημιουργήσουν πράσινες θέσεις εργασίας και θα αποφέρουν σημαντικά οικονομικά οφέλη (ο κύκλος εργασιών της πράσινης οικονομίας υπολογίζεται στα 630 δις. ευρώ ετησίως). Πρωτίστως όμως δίνουν ελπίδα στα αγωνιώδη ερωτήματα για τη συνέχιση της ίδιας της ζωής στον πλανήτη.

Ειδικότερα για την πράσινη απασχόληση ομολογείται πλέον ευρέως ότι κάθε προϊόν και επαγγελματική δραστηριότητα διαθέτει το οικολογικό της αποτύπωμα και, επομένως, όλες οι επαγγελματικές δραστηριότητες, από τον μηχανικό βιομηχανίας μέχρι τον αγρότη, θα πρέπει να αναπροσαρμόσουν τα δεδομένα τους λαμβάνοντας υπόψη την περιβαλλοντική διάσταση. Αυτή είναι η απαίτηση της αγοράς και των ευαισθητοποιημένων καταναλωτών, οι οποίοι στρέφουν πλέον τη δύναμή τους σε φιλοπεριβαλλοντικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Επιπλέον, δημιουργούνται πολλά νέα επαγγέλματα και ειδικότητες, για παράδειγμα ενεργειακοί επιθεωρητές κτιρίων, μηχανικοί περιβάλλοντος, βιοκαλλιεργητές, εργαζόμενοι στο χώρο της ανακύκλωσης, της επεξεργασίας αποβλήτων, στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, των αντιρυπαντικών τεχνολογιών, του ελέγχου και προστασίας των Υδάτων και πολλά άλλα.

Η οικονομία της Αειφόρου Ανάπτυξης αφορά όλους τους κλάδους. Η εκτίμηση είναι ότι θα δημιουργήσει έναν τεράστιο κύκλο εργασιών παγκοσμίως της τάξης των 600 δις ευρώ/έτος κι ότι οι επενδύσεις ως το 2030 θα φτάσουν τα 630 δις ευρώ. Μόνο για τις ΑΠΕ, μέσα σε ένα χρόνο, οι παγκόσμιες επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 60% φτάνοντας τα 148 δις δολάρια, με πρόβλεψη για 250 δις ευρώ το 2020 και 460 δις ευρώ το 2030. Ως προς την απασχόληση, πρόσφατη Έκθεση Επιτροπής του ΟΗΕ υπολογίζει ότι ο κλάδος των ΑΠΕ απασχολεί σήμερα πάνω από 2,3 εκ εργαζομένους διεθνώς, ενώ μέχρι το 2030 αναμένεται να φτάσει στα 20 εκ.

Η χώρα μας εν μέσω της οικονομικής ύφεσης, και ιδίως η περιφέρεια, έχει την πολυτέλεια να μείνει εκτός αυτής της κοσμογονίας ή έστω να καθυστερήσει; Η απάντηση είναι προφανής!